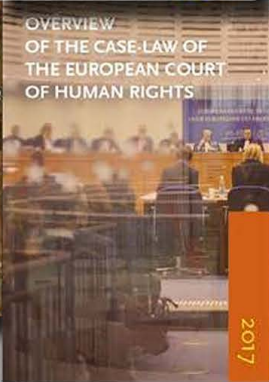

EVROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

Pronalaženje i razumevanje sudske prakse

Svako ko želi da reprodukuje i/ili prevede neki deo ovog dokumenta ili ovaj dokument u celosti u štampi, na internetu ili u bilo kom drugom formatu treba da kontaktira publishing@echr.coe.int radi daljih uputstava.

Prilikom citiranja ovog dokumenta, navedite izvor: „Pronalaženje i razumevanje sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava, Savet Evrope.

© Savet Evrope/Evropski sud za ljudska prava, mart 2019.

Ovaj dokument je dostupan za preuzimanje na adresi www.echr.coe.int, pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#)

Za ažuriranja publikacije, pratite Twitter nalog Suda na twitter.com/ECHRPublication

Sadržaj

1.	Uvod	4
	Twitter nalog ECHRPublication.....	4
2.	Baza podataka HUDOC	5
3.	Zvanični izbor ključnih predmeta (presuda, odluka i savetodavnih mišljenja)	6
4.	Pregled skorašnje sudske prakse Suda	7
5.	Informativna nota o sudskoj praksi	7
6.	Vodič za prihvatljivost.....	8
7.	Vodiči kroz sudsku praksu	9
8.	Izveštaji o istraživanju u oblasti sudske prakse	10
9.	Priručnici o evropskom pravu.....	11
10.	Dijalog preko Atlantika: odabrana sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava i Međuameričkog suda za ljudska prava	12
11.	Video materijali COURTalks-disCOURS.....	12
12.	Informativni leci.....	13
13.	Profili zemalja	14
14.	Publikacije Generalnog direktorata za ljudska prava Saveta Evrope i vladavina prava	14
	14.1. Priručnici o ljudskim pravima	14
15.	Sugestije za najbolje iskorišćenje dostupnih materijala.....	15
	15.1. Traženje konkretnog predmeta.....	15
	15.2. Traženje predmeta po članu, ključnoj reči ili temi	15
	15.3. Upoznavanje s najvažnijim predmetima koji su razmatrani svakog meseca	15
	15.4. Upoznavanje s najvažnijim predmetima koji su rešeni svake godine	15
	15.5. Upoznavanje s kriterijumima prihvatljivosti.....	15

1. Uvod

Sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava obuhvata širok spektar tema koje proističu iz primene odredbi Evropske konvencije o ljudskim pravima i njenih protokola

Pisarnica Suda objavljuje niz materijala kao pomoć u razumevanju sudske prakse Suda i zvaničnih tekstova.

Ovo uputstvo sadrži informacije o bazi podataka sudske prakse Suda pod nazivom HUDOC i različitim publikacijama koje su dostupne na internet prezentaciji Suda.

Na kraju su date sugestije kako najbolje koristiti raspoloživi istraživački materijal.

Najnoviju verziju ovog dokumenta u PDF formatu možete naći na adresi:

www.echr.coe.int/Documents/CLIP_Finding_understanding_case_law_ENG.pdf.

Dokument sadrži hiperlinkove ka različitim materijalima koji su dostupni na internet prezentaciji Suda.

Twitter nalog ECHRPublication

Twitter nalog¹ [ECHRPublication](https://twitter.com/ECHRPublication) donosi pravni sažetak Informativne note o sudskoj praksi na dan izricanja/objavlivanja presude/odluke na koju se odnosi, kao i najnovije publikacije na različitim jezicima, prevode koji su dodati u bazu podataka o sudskoj praksi HUDOC i druga kretanja u oblasti informacija i publikacija o sudskoj praksi. Većina tvitova sa naloga ECHRPublication sadrži linkove ka prevodima na druge jezike osim engleskog i francuskog.

¹ twitter.com/ECHRPublication

2. Baza podataka HUDOC

<http://hudoc.echr.coe.int/eng>

The screenshot shows the HUDOC search results page. At the top, there is a search bar and navigation links. The main content area displays a list of search results, including the case 'CASE OF ALIYEV v. AZERBAIJAN' (68762/14) and 'CASE OF SOLSKA AND RYBICKA v. POLAND' (30491/17). Each result includes the date of judgment, availability in English, and a brief description of the case. The left sidebar contains filters for document collections and languages. The bottom of the page features a footer with the Council of Europe logo and navigation links.

Baza podataka HUDOC omogućava pristup:

- presudama, odlukama, objavljenim predmetima Velikog veća, Veća i Odbora, savetodavnim mišljenjima, pravnim sažecima i saopštenjima za štampu Evropskog suda za ljudska prava,
- odlukama i izveštajima bivše Evropske komisije za ljudska prava,
- rezolucijama Komiteta ministara

Karakteristike:

- interfejs na engleskom, francuskom, turskom, ruskom i španskom jeziku (uskoro će biti uveden i interfejs na gruzijskom jeziku)
- filteri za pretraživanje
- opcija naprednog pretraživanja
- ključne reči omogućavaju korisniku da pronađe grupu dokumenata slične pravne sadržine
- zaključci vezani za članove i ključne reči²
- neograničeni rezultati, mogućnost snimanja i štampanja rezultata
- rezultati sadrže link ka pravnom sažetku predmeta ako je odabran za Informativnu notu o sudskoj praksi
- prevodi presuda i odluka na jezike koji nisu u službenoj upotrebi u Savetu Evrope

Spisak ključnih reči, uputstvo za korisnike i uputstva na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → Judgments and Decisions → HUDOC → More information → **HUDOC Help**

² Primer zaključka u predmetu sa dva nalaza na osnovu člana 6. stav 1. Konvencije:
Kršenje člana 6. – Pravo na pošteno suđenje (član 6. – Izvršni postupak, član 6. stav 1. – Pristup sudu)

[RSS feed o presudama i odlukama iz baze podataka HUDOC](#) dostupan je klikom na ikonicu RSS u dnu strane na internet prezentaciji www.echr.coe.int.

3. Zvanični izbor ključnih predmeta (presuda, odluka i savetodavnih mišljenja)

Dostupan na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → Judgments and Decisions → [Selection of key cases](#)

- Zvanični izbor najvažnijih presuda, odluka i savetodavnih mišljenja koji je sačinila Kancelarija³ na predlog Direktorata za pravne savete⁴ (oko 30 predmeta godišnje). Presude, odluke i savetodavna mišljenja koja daju ključan doprinos razvoju, pojašnjenju ili izmeni sudske prakse
- Do 2015. godine, predmeti objavljeni u „Izveštaju o presudama i odlukama“, u celosti ili kao izvod, klasifikovani po članu, ključnoj reči i ključnim pojmovima, sa uvodnom napomenom i sažetkom, Godišnji indeks

- dvojezična publikacija na engleskom i francuskom jeziku
- elektronski Izveštaji se mogu preuzeti u PDF formatu
- štampanu verziju objavljuje [Wolf Legal Publishers](#)
- Od 2016. godine, predmeti koji se objavljuju na godišnjoj listi ključnih predmeta, klasifikovani po članovima, abecedno po podnosiocima predstavi i po tuženim državama, linkovi ka pravnim sažecima

³ Sud ima Kancelariju, koja se sastoji od predsednika Suda, potpredsednika Suda i predsednika odeljenja (pravilo 9A Poslovnika Suda).

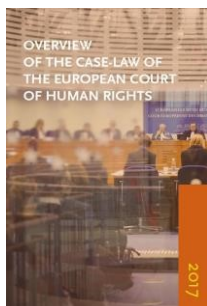
⁴ U cilju obezbeđivanja kvaliteta i doslednosti sudske prakse, Sudu podršku pruža pravni savetnik. On ili ona je član Pisarnice. Pravni savetnik priprema mišljenja i informacije, naročito za sudska odeljenja i članove suda (pravilo 18B Poslovnika Suda).

- U bazi podataka HUDOC, ključni predmeti označeni sa **Key Case** i predmeti objavljeni u Izveštajima označeni sa **Published in Case Reports** su navedeni sa nivoom značaja „ključni slučajevi“.

4. Pregled skorašnje sudske prakse Suda

Dostupno na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#) → [Overview of the Court's recent case-law](#)

- Poglavlje u Godišnjem izveštaju suda koji sačinjava pravni savetnik; skreće pažnju na presude i odluke koje otvaraju nova pitanja ili važne stvari od opšteg značaja, utvrđuju nove principe ili razrađuju ili pojašnjavaju sudsku praksu Suda.
- Štampanu verziju na engleskom i francuskom jeziku objavljuje [Wolf Legal Publishers](#)
- Kompletan Godišnji izveštaj dostupan na adresi www.echr.coe.int pod The Court → [Annual Reports](#)

5. Informativna nota o sudskoj praksi

Dostupna u **formatima PDF, EPUB i MOBI** preko www.echr.coe.int, naslovne strane internet prezentacije (brzi linkovi) i pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#) → [Case-Law Information Note](#)

- Sažeci predmeta koji se smatraju naročito značajnima: presude, odluke o prihvatljivosti, objavljeni predmeti i aktuelni predmeti pred Velikim većem; sažet prikaz činjenica i prava, s naglaskom na pravno rasuđivanje Suda
 - Sadrži informacije o skorašnjim kretanjima i publikacijama Suda, kao i sažetke odabranih odluka iz drugih međunarodnih jurisdikcija
 - Predmeti su klasifikovani po članu i ključnim rečima
 - Deskriptivne uvodne napomene
- Mesečno objavljivanje
 - Godišnji indeks se ažurira jednom mesečno
 - Sadržaj na engleskom i francuskom jeziku
- Korisnici koji žele da pretražuju **pojedinačne sažetke** iz **Informativnih nota** od 1998. godine do danas to mogu da učine biranjem polja „**Legal summaries**“ (Pravni sažeci) u Zbirkama dokumenata u **bazi podataka HUDOC** i korišćenjem svih raspoloživih kriterijuma i filtera za pretragu ili klikom na link „**Legal Summaries**“ na listi rezultata.
 - **Pravni sažeci na jezicima koji nisu u službenoj upotrebi** dostupni su u bazi podataka HUDOC u okviru taba „**NOL Legal summaries**“ pod „Document collections“ (Zbirke dokumenata).

Možete se pretplatiti na **RSS feed** o **Informativnim notama o sudskoj praksi** kako biste znali kada će biti objavljena sledeća Nota. Kao pomoć prilikom pretplaćivanja na feed-ove možete koristiti [uputstvo](#).

6. Vodič za prihvatljivost

Dostupno na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#) → [Admissibility guide](#)

- Opisuje uslove u pogledu prihvatljivosti koje predstavka mora da ispunjava, na primer:
 - ✓ pojedinačna predstavka (član 34)
 - ✓ rok od šest meseci (član 35. stav 1)
 - ✓ iscrpljenost domaćih pravnih lekova (član 35. stav 1), ...
- Objavljuje se na engleskom i francuskom jeziku i prevodi na više od dvadeset i pet jezika koji nisu u službenoj upotrebi u Savetu Evrope.
- Štampanu verziju na engleskom i francuskom jeziku objavljuje [Wolf Legal Publishers](#).

7. Vodiči kroz sudsku praksu

Dostupno na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#) → [Case-law guides](#)

- Po članovima:
 - ✓ Vodič za član 1 – Obaveza poštovanja ljudskih prava
 - ✓ Vodič za član 2 – Pravo na život
 - ✓ Vodič za član 4 – Zabrana ropstva i prinudnog rada
 - ✓ Vodič za član 5 – Pravo na slobodu i bezbednost
 - ✓ Guides on član 6 – Pravo na pravično suđenje u građanskim predmetima i u krivičnom pravu
 - ✓ Vodič za član 7 – Kažnjavanje samo na osnovu zakona
 - ✓ Vodič za član 8 – Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života
 - ✓ Vodič za član 9 – Sloboda misli, savesti i veroispovesti
 - ✓ Vodič za član 15 – Odstupanje u vanrednim okolnostima
 - ✓ Vodič za član 18 – Granice korišćenja ograničenja prava
 - ✓ Vodič za član 2 Protokola broj 1 – Pravo na obrazovanje
 - ✓ Vodič za član 3 Protokola broj 1 – Pravo na slobodne izbore
 - ✓ Vodič za član 4 Protokola broj 4 – Zabrana grupnog proterivanja stranaca

- ✓ Vodič za član 4 Protokola broj 7 – Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dvaput u istoj stvari
- Dostupno na engleskom i/ili francuskom jeziku i raznim jezicima koji nisu u službenoj upotrebi u Savetu Evrope.

8. Izveštaji o istraživanju u oblasti sudske prakse

Dostupni na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#) → [Case-law research reports](#)

- Odnose se na određene transversalne teme, konkretne odredbe Konvencije i primenu drugih međunarodnih instrumenata u sudskoj praksi Suda.
 - ✓ bioetika i sudska praksa Suda
 - ✓ sudska praksa Suda vezana za mlade
 - ✓ zlostavljanje dece
 - ✓ kulturna prava
 - ✓ vanteritorijalna nadležnost
 - ✓ sloboda veroispovesti
 - ✓ pitanja vezana za zdravstveno stanje u sudskoj praksi ESLJP
 - ✓ internet
 - ✓ nacionalna bezbednost i evropska sudska praksa
 - ✓ novi kriterijum prihvatljivosti
 - ✓ NVO u sudskoj praksi Suda
 - ✓ pozitivne obaveze na osnovu člana 10.
 - ✓ upućivanja na Međuamerički sud za ljudska prava u sudskoj praksi Evropskog suda
 - ✓ uloga javnog tužioca
 - ✓ održavanje javnih skupova u sudskoj praksi Suda
 - ✓ primena ugovora Saveta Evrope u sudskoj praksi Suda
- Dostupno na engleskom i/ili francuskom jeziku i raznim jezicima koji nisu u službenoj upotrebi u Savetu Evrope.

9. Priručnici o evropskom pravu

Dostupni na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → Other publications → [Joint publications by the ECHR and FRA](#) → [Handbooks on European law](#)

- Zajednički ih objavljuju Sud, Evropska agencija za osnovna prava (FRA) i Savet Evrope
- Dostupni na mnogim jezicima

Priručnik o evropskom antidiskriminacionom pravu razrađuje odgovarajuću evropsku sudsku praksu i obuhvata kontekst i činjenične informacije o kategorijama diskriminacije i odbranama, obuhvat prava (uključujući i to ko je zaštićen) i osnove po kojima se uživa zaštita, kao što je pol, invaliditet, starost, rasa i nacionalnost.

Priručnik o evropskom pravu koje se odnosi na azil, granice i imigracije se fokusira na pravo koje obuhvata položaj državljana trećih zemalja u Evropi i dotiče širok spektar tema, uključujući i pristup postupcima traženja azila, prinudne povratke, zadržavanje i ograničenja slobode kretanja.

Priručnik o evropskom pravu zaštite podataka je osmišljen tako da pravnike koji nisu specijalizovani za oblast zaštite podataka upozna s ovom oblašću prava.

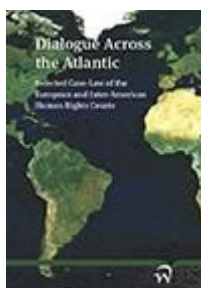
Priručnik o evropskom pravu koje se odnosi na prava deteta je referentna tačka za pravo Saveta Evrope i pravo Evropske unije vezano za zaštitu i unapređenje prava dece u Evropi.

Priručnik o pristupu pravdi u Evropi ističe i sumira ključne principe prava i jurisprudencije, naročito one koji su razrađeni na osnovu člana 47. Povelje o osnovnim pravima Evropske unije i članova 6. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima. Priručnik obuhvata oblast pristupa pravdi u najširem smislu, koji uključuje kako sudske, tako i vansudske aspekte i obuhvata materijalna, procesna i institucionalna pitanja.

10. Dijalog preko Atlantika: odabrana sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava i Međuameričkog suda za ljudska prava

Dostupno na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → Other publications → [Joint publications by the ECHR and Inter-American Court of Human Rights](#)

- U ovoj knjizi predstavljen je izbor vodećih odluka koje je svaki od ova dva suda doneo u 2014. godini.
 - Štampanu verziju na engleskom i španskom jeziku objavio je [Wolf Legal Publishers](#).

11. Video materijali COURTalks-disCOURS

Dostupno na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → [Case-Law Analysis](#) → [COURTalks-disCOURS](#)

Video materijali COURTalks-disCOURS pružaju sudijama, advokatima i drugim stručnjacima iz oblasti prava, kao i predstavnicima građanskog društva, uvid u razne teme, kao što su kriterijumi prihvatljivosti, azil i terorizam.

Verzije video materijala na različitim jezicima se postepeno objavljuju na [YouTube kanalu](#)⁵ Suda, na njegovoj [internet prezentaciji](#) i na [platformi HELP](#)⁶, zajedno sa transkriptima video materijala i spiskom relevantnih presedana iz sudske prakse.

⁵ www.youtube.com/user/EuropeanCourt

12. Informativni leci

Dostupni na adresi www.echr.coe.int pod Press → Factsheets

- Mogu da daju sažet prikaz kako sudske prakse, tako i predmeta koji su u toku
- Primeri tema:
 - ✓ deca i roditelji (Maloletni migranti s pratnjom lišeni slobode, Prava dece, Gestaciono surogatstvo, Međunarodne otmice dece, Roditeljska prava, Zaštita maloletnika, Reproductivna prava, Maloletni migranti bez pratnje lišeni slobode)
 - ✓ oblast krivičnog prava (Nasilje u porodici, Policijsko zadržavanje i pomoć advokata, Zaštita maloletnika, Pravo da se ne bude suđen ili kažnjen dvaput u istoj stvari, Mesta tajnog lišavanja slobode, Terorizam, Trgovina ljudima, Nasilje nad ženama)
 - ✓ lišavanje slobode (Maloletni migranti s pratnjom lišeni slobode, Lišavanje slobode i mentalno zdravlje, Uslovi lišavanja slobode i odnos prema zatvorenima, Izručenje i kazna doživotnog zatvora, Štrajk glađu lica lišenih slobode, Migranti lišeni slobode, Pravo glasa zatvorenika, Prava zatvorenika vezana za zdravlje, Mesta tajnog lišavanja slobode, Reproductivna prava, Maloletni migranti bez pratnje lišeni slobode)
 - ✓ zabrana diskriminacije (Rodna ravnopravnost, Rodni identitet, Homoseksualnost: krivični aspekti, Romi i Putnici, Pitanja seksualne orijentacije)
 - ✓ Evropska unija (Sudska praksa vezana za Evropsku uniju, „Dablinski“ predmeti)
 - ✓ proterivanje / izručenje (Maloletni migranti s pratnjom lišeni slobode, Grupno proterivanje stranaca, „Dablinski“ predmeti, Privremene mere, Maloletni migranti bez pratnje lišeni slobode)
 - ✓ sloboda okupljanja i udruživanja (Pristup internetu, Političke stranke i udruženja, Sindikalna prava)
 - ✓ sloboda izražavanja (Govor mržnje, Zaštita novinarskih izvora, Zaštita ugleda)
 - ✓ sloboda misli, savesti i veroispovesti (Prigovor savesti, Sloboda veroispovesti, Verski simboli i odeća)
 - ✓ zdravlje (Lišavanje slobode i mentalno zdravlje, Životna sredina, Kraj života i ESLJP, Zdravlje, Štrajk glađu lica lišenih slobode, Osobe s invaliditetom i ESLJP, Prava zatvorenika vezana za zdravlje, Reproductivna prava)
 - ✓ privatni život (Lišavanje državljanstva, Privilegija poverljivosti u odnosima advokata i klijenta, Masovni nadzor, Zaštita podataka o ličnosti, Zaštita ugleda, Pravo na zaštitu zapisa lika, Nadzor na radnom mestu)
 - ✓ pravo na slobodne izbore (Pravo glasa zatvorenika, Pravo glasa)
 - ✓ pravo na život (Ukidanje smrtne kazne, Kraj života i ESLJP, Pravo na život)
 - ✓ rad i poslovanje (Privilegija poverljivosti u odnosima advokata i klijenta, Ropstvo, sužanjstvo i prinudni rad, Nadzor na radnom mestu, Oporezivanje, Sindikalna prava, Prava vezana za rad)
 - ✓ drugi informativni leci (Oružani sukobi, Mere štednje, Odstupanje u vanrednim okolnostima, Starija lica i ESLJP, Vanteritorijalna nadležnost, Privremene mere, Nove tehnologije, Pilot presude, Sport i ESLJP)

➤ Dostupno je oko šezdeset informativnih letaka

⁶ <http://helpcoe.org/>

- Dostupni su na engleskom, francuskom i raznim jezicima koji nisu u službenoj upotrebi u Savetu Evrope

13. Profili zemalja

Dostupni na adresi www.echr.coe.int pod Press → [Country profiles](#)

- Statistički podaci i značajniji rešeni predmeti ili predmeti koji su u toku u vezi sa svakom od 47 država članica

14. Publikacije Generalnog direktorata za ljudska prava Saveta Evrope i vladavina prava

14.1. Priručnici o ljudskim pravima

Dostupni na adresi www.echr.coe.int pod Case-Law → Other publications → Publications of the Council of Europe → [Human Rights Handbooks](#)

- Priručnike pišu stručnjaci za predmetnu oblast, a svaki obrađuje po jedan aspekt Evropske konvencije o ljudskim pravima ili njenih protokola. Namenjeni su prvenstveno stručnjacima iz oblasti prava, naročito sudijama, ali su dostupni i drugim zainteresovanim čitaocima.

15. Sugestije za najbolje iskorišćenje dostupnih materijala

15.1. Traženje konkretnog predmeta

- ❖ [baza podataka HUDOC](#), korišćenjem naziva predmeta ili broja predstavke

15.2. Traženje predmeta po članu, ključnoj reči ili temi

- ❖ [baza podataka HUDOC](#)
- ❖ [Informativna nota o sudskoj praksi](#), njen godišnji indeks i svi pravni sažeci učitani u bazu podataka HUDOC
- ❖ [Vodiči kroz sudsku praksu](#)
- ❖ [Izveštaji o istraživanju u oblasti sudske prakse](#)
- ❖ [Priručnici o evropskom pravu](#)
- ❖ [Informativni leci](#)
- ❖ [Priručnici o ljudskim pravima](#)
- ❖ [Video materijali COURTalks-disCOURs](#)

15.3. Upoznavanje s najvažnijim predmetima koji su razmatrani svakog meseca

- ❖ [Informativna nota o sudskoj praksi](#)

15.4. Upoznavanje s najvažnijim predmetima koji su rešeni svake godine

- ❖ [Izbor ključnih predmeta](#)
- ❖ [Pregled skorašnje sudske prakse Suda](#)
- ❖ [Godišnji indeks Informativnih nota o sudskoj praksi](#)

15.5. Upoznavanje s kriterijumima prihvatljivosti

- ❖ [Vodič za prihvatljivost](#)
- ❖ [Video materijali COURTalks-disCOURs](#)